

Výroční zpráva

Městské knihovny Lysá nad Labem za rok 2023

Název organizace: Městská knihovna Lysá nad Labem

Sídlo: Husovo nám. 23, Lysá n. L., IČ: 49534467

Kontakt: tel. 325 551 255, e-mail info@knihovnalysa.cz, webové stránky www.knihovnalysa.cz,
www.iclysa.cz

Právní forma: příspěvková organizace

Zřizovatel: Město Lysá n. L., Husovo nám. 23, Lysá n. L.

Statutární orgán: Mgr. Jana Bajerová, ředitelka organizace

Zaměstnanci:

Po celý rok v knihovně pracovalo 5 zaměstnanců na plný úvazek.

Knihovna v průběhu roku spolupracovala s řadou externistů. Na dohodu o provedení práce či dohodu o pracovní činnosti byl zajišťován provoz pobočky v Litoli a úklid. S externími firmami byla smluvně zajišťována i správa sítě a vedení účetnictví.

Profesní vzdělávání zaměstnanců probíhalo v průběhu celého roku. Standard vzdělávání pracovníků v knihovnictví – tj. 48 hodin – splnili všichni zaměstnanci. Kurzy během roku probíhaly prezenčně i on-line. Každý zaměstnanec byl proškolen v oblastech, kterým se na pracovišti věnuje. Knihovnice se vzdělávaly v oblastech pedagogické práce s dětmi i seniory, v oblasti digitální gramotnosti, v problematice trénování paměti atd. Celkově se naši zaměstnanci účastnili 81 školení s celkovou dotací 289,5 hodin.

Kromě těchto školení naše knihovna v roce 2022 získala dotaci z programu ERASMUS+ na vzdělávání pracovníků. Tento grant je časově rozložen do let 2022-2024. V roce 2023 tak měli možnost všichni zaměstnanci, zajišťující vzdělávací programy pro dospělé, vycestovat do zahraničí a získat nové zkušenosti v partnerských knihovnách v zahraničí. Dvě knihovnice v květnu absolvovaly týdenní studijní cestu do polského Rzeszowa (Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Rzeszowie) a 3 knihovnice měly možnost navštívit slovenskou bratislavskou knihovnu (Mestská knižnica v Bratislave). Cílem tohoto projektu bylo získání nových zkušeností v oblasti vzdělávání dospělých, a to především v oblasti práce s minoritními menšinami a znevýhodněnými skupinami (uprchlíci, handicapovaní, senioři atd.). V rámci projektu jsme se zaměřovali především na inovativní práci s těmito skupinami, možnosti jejich integrace do společnosti, na zvýšení jejich digitální gramotnosti. Tento program zároveň sloužil k tomu, abychom získali první zkušenosti se zahraničními projekty. Všechny výjezdy v rámci ERASMUS+ byly velmi úspěšné a knihovnice získaly řadu nových zkušeností, které bychom rádi aplikovali v naší knihovně. Během roku 2023 se nám podařilo zrealizovat všechny plánované výjezdy a částečně i sdílet naše zkušenosti v knihovnickém okruhu (prezentace v rámci středočeských knihoven) i prezentaci našich zkušeností v místní komunitě. Své zkušenosti jsme představili během 2 výstav v knihovně, naše studijní cesty jsme prezentovali před místní veřejností formou přednášek i na sociálních sítích (Městská knihovna Lysá nad Labem, Města Lysá nad Labem, EPALE, městský zpravodaj LISTY). Inseminace zkušeností bude probíhat i v roce 2024, kdy musíme projekt uzavřít. V rozpočtu projektu nám zbyly finanční prostředky, takže jsme v prosinci 2023 požádali o rozšíření projektu ještě o jeden výjezd do partnerské knihovny na Slovensku (Hornozemplínska knižnica vo Vranove nad Topľou), který bude realizován v březnu 2024.

Předmět činnosti:

Hlavním předmětem činnosti organizace je poskytování a zkvalitňování knihovnických služeb. Technologii RFID jsme díky programu VISK3 doplnili o samoobslužný selfcheck, na kterém si mohou čtenáři sami půjčovat i vracet knihy. Zároveň jsme vybavili knihovnu i velkým tabletem, na kterém mohou čtenáři lépe vyhledávat v našem on-line katalogu. Toto zařízení nám rovněž pomáhá při edukaci čtenářů - jak se přihlašovat do on-line katalogu a jak obsluhovat čtenářské konto.

Knihovnu se postupně snažíme modernizovat a vybavovat novým nábytkem a novými regály. V předchozích letech jsme se zaměřili především na oddělení pro dospělé čtenáře. V dětském oddělení se nám v roce 2023 podařilo vybavit novým nábytkem pouze hrací a odpočinkovou zónu pro děti. Tuto část dětského oddělení jsme nově oživilí akváriem. Další části dětského oddělení – tj. podlaha i knižní regály - na rekonstrukci stále čekají. V průběhu roku jsme pořádali řadu vzdělávacích a kulturních akcí. Knihovna pokračovala v stávajících projektech - Digitální odysea, Bookstart, Virtuální univerzita třetího věku, Erasmus+.

Po celý rok měli naši čtenáři plně k dispozici výdejový i návratový box. Zvláště návratový box je u našich uživatelů velmi oblíben a stále více využíván. Možnost bezkontaktního vracení a půjčování dokumentů je velmi oblíbenou a využívanou službou knihovny.

K 31.12.2023 činil stav knižního fondu **35766 knihovnických jednotek**, což je obdobné číslo, jako v předchozím roce. Všechny jednotky byly k dispozici čtenářům ve volném výběru. Přírůstky v roce 2023 činily 2046 svazků a úbytků bylo 1618 ks. V rámci úbytků jsme vyřazovali především knihy opotřebené a multiplikáty. Po celý rok měli čtenáři k dispozici 38 titulů periodik.

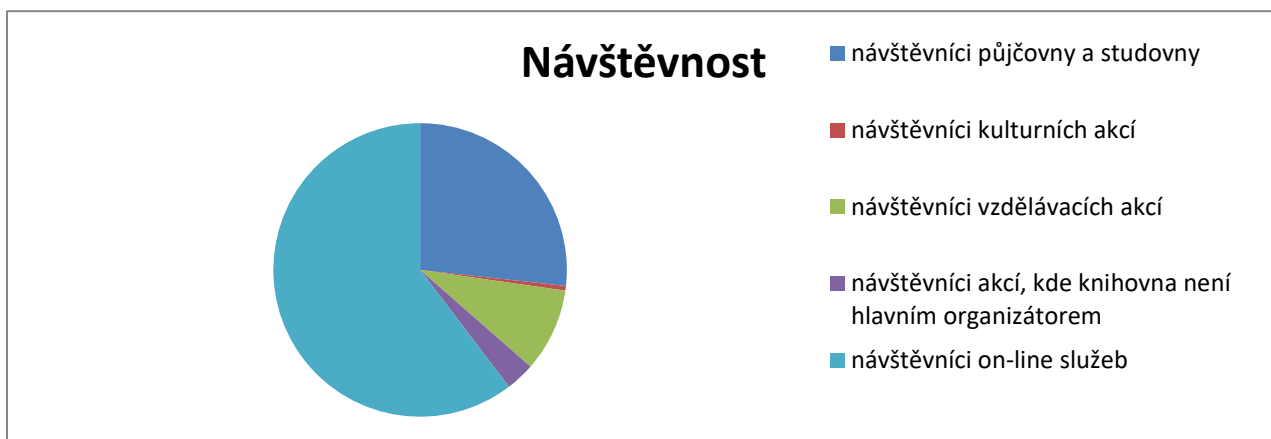
V průběhu celého roku mohli starší (případně imobilní) čtenáři využít naší služby „donáška domů“, která zajišťuje donášku knih knihovnicí ke čtenáři domů.

K 31. 12. 2023 bylo v knihovně registrováno **1406 uživatelů** z toho **414 dětí do 15 let**. Po celý rok jsme čtenářům nabízeli také možnost výpůjček e-knih. Jejich počet již od doby pandemie ponecháváme na 3 možné výpůjčky za měsíc.

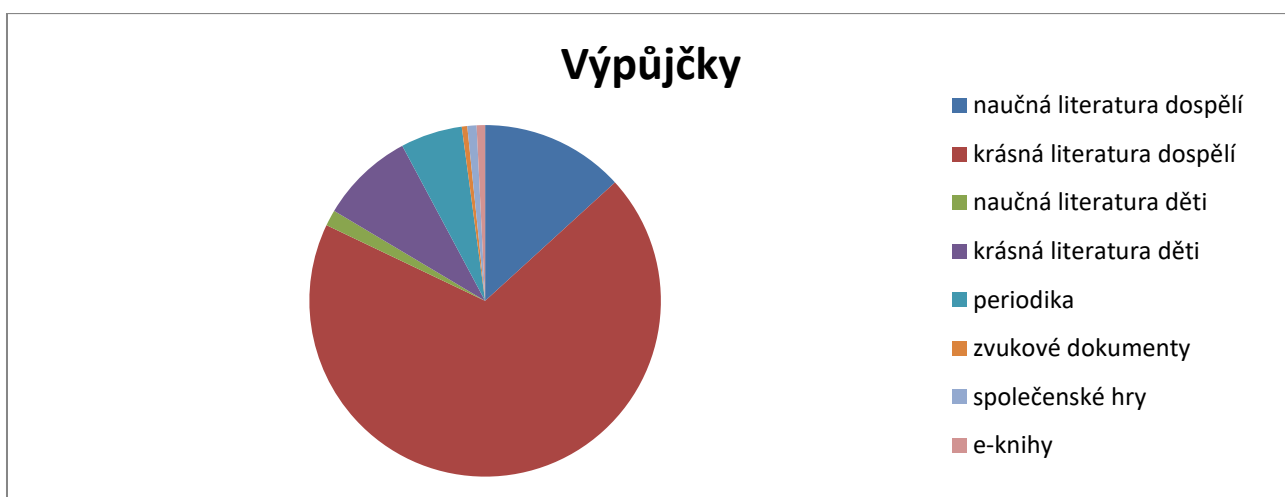
Roční **návštěvnost** činila celkem **41863** uživatelů. Na statistických číslech návštěvnosti knihovny je patrné, že opět dochází k nárůstu fyzických návštěv knihovny. Fyzických návštěvníků půjčoven bylo 21045, což je více, než v předchozím roce. Návštěvníků on-line služeb (do kterých patří návštěvy webových stránek, návštěvy webového katalogu knihovny, výpůjčky e-knih...) bylo 20818, návštěvníků kulturních a vzdělávacích akcí, při nichž byla knihovna organizátorem případně spoluorganizátorem, bylo celkem 6253.

Rok 2023 nebyl poznamenán žádnou velkou rekonstrukcí. Knihovna bylo pro veřejnost uzavřena pouze v týdnu 20.-24.11.2023, ve kterém 3 kolegyně vyjely díky Programu ERASMUS+ na studijní cestu do bratislavské knihovny, a v průběhu vánočních svátků - tj. 27. -29. prosince 2023.

V roce 2023 knihovna používala knihovnický program Verbis, webový katalog Portaro a půjčovala e-knihy. V průběhu roku je patrný nárůst výpůjček e-knih.

Knihovna v roce 2023 realizovala celkem 57208 výpůjček. Největší procento z toho opět činily výpůjčky krásné literatury pro dospělé (39695) a krásné literatury pro děti (4979). Nezanedbatelným číslem jsou ale i výpůjčky naučné literatury (7630) a výpůjčky periodik (3277). Zvukových dokumentů si naši čtenáři vyžádali v tomto roce 291. Společenských her bylo v roce 2023 zapůjčeno 489. Za celý rok jsme evidovali 446 výpůjček e-knih.

Zároveň knihovna zajišťovala pro své čtenáře i knihy Meziknihovní výpůjční službou. Z jiných knihoven jsme si vyžádali 63 knih a naše knihovna poskytla jiným knihovnám 35 knih. Jednalo se především o knihy pro čtenáře milovické a přerovské knihovny.

Prostory a technické vybavení knihovny:

Knihovna čtenářům nabízí 30 studijních míst, 6 počítačových stanic napojených na internet a možnost připojení na WIFI síť knihovny (včetně 1 počítačové stanice a 1 studijního místa v pobočce v Litoli).

Vzhledem k menšímu prostoru dětského oddělení knihovny jsme opět museli v tomto roce využívat pro naše akce i jiné prostory v budově městského úřadu, a to především na kurzy trénování paměti a na přednášky Virtuální univerzity třetího věku.

V průběhu celého roku knihovna uživatelům nabízela možnost kopírování, skenování, tisku, laminace, kroužkové vazby, termovazby a drátěné vazby. K dispozici jsou za tímto účelem v knihovně

2 tiskárny, laminovačka, přístroj na kroužkovou vazbu a termovazbu. Služba tisku a kopírování byla poskytována i v pobočce Litol. Ve spolupráci s Národní knihovnou ČR jsme našim uživatelům umožnili přístup do databáze „Děel nedostupných na trhu – DNNT“, díky které se mohou registrovaní čtenáři dostat k nedostupné literatuře a periodikům elektronicky z pohodlí svého domova.

Co se týká technického vybavení, tak jsme plně využívali nové tablety, které jsme získali díky grantu VISK3 z Ministerstva kultury v roce 2021, a zároveň i tablety, které jsou pro seniory k dispozici v rámci projektu Digitální odysea. Knihovna je vybavena RFID technologií, v roce 2023 jsme knihovnu vybavili samoobslužným selfcheckem pro vracení i výpůjčku knih.

Čtenáři mohou také plně využívat výdejový a návratový box, které jsou umístěny před budovou knihovny.

Pobočka:

Knihovna aktivně pracuje i v pobočce **v Litoli**, kde je provoz standardně zajišťován každé úterý odpoledne. Kromě půjčování knih tato pobočka uživatelům nabízí i reprografické služby (kopírování, laminace, tisk).

Pobočku v Litoli navštěvuje přibližně 60 čtenářů především z věkové kategorie seniorů a dětí. Nejvíce se zde půjčuje krásná literatura pro dospělé a knihy pro menší děti.

V průběhu roku probíhají v litolské knihovně informatika pro všechny děti, které navštěvují litolskou školu.

V Litoli nabízíme dětem kroužek hravého čtení a dospělým přednášky věnované dějinám evropské hudby.

Kulturní a vzdělávací akce:

V průběhu roku 2023 jsme zorganizovali **412 kulturních a vzdělávacích akcí**, při nichž jsme byli hlavním organizátorem. Zároveň jsem se ale podíleli i na dalších **53 akcích**, při kterých jsme byli v postavení spolupořadatele. Knihovna byla v oblasti vzdělávání a kultury opět aktivní především ve spolupráci se školami. Z akcí pořádaných pouze knihovnou bylo 403 vzdělávacích (semináře, kurzy, informatika) a 9 kulturních (besedy, výstavy, taneční kurzy).

Aktuální informace o akcích a dění v knihovně byly zajišťovány hlavně skrze několik informačních kanálů: městský zpravodaj Listy, městský rozhlas, webové stránky knihovny, webové stránky města, mobilní rozhlas města a facebookový a instagramový účet knihovny. Propagace a rozšiřování důležitých informací pro uživatele naší knihovny rovněž probíhalo ve spolupráci s Nymburským deníkem a Českým rozhlasem Region.

Kromě organizování svých akcí knihovna zajišťovala prodej lístků na kulturní akce ve městě, které pořádali jiní organizátoři. Takto spolupracovala např. s organizátory místního festivalu Lissa Classica.

Vzdělávací akce

Naše knihovna klade velký důraz na práci s dětmi a na spolupráci s mateřskými a základními školami, s družinami a s místním rodinným centrem Parníček. Celkem proběhlo 138 školních vzdělávacích akcí, na kterých byly děti seznamovány s chodem knihovny, s orientací v knihovně, s novými tituly dětských knih atp. Byly připravovány programy k různým tématům, které navazovaly na školní studijní plány. Školám bylo nabízeno okolo 20 různých programů, ze kterých si učitelé mohli vybírat. V knihovně preferujeme prezenční formu akcí. Za rok 2023 jsme neuskutečnili ani jednu on-line akci.

První třídy ZŠ se mohly opět zapojit do projektu „Kniha pro prvňáčka“ a v červnu opět mohlo proběhnout oblíbené Pasování na čtenáře. Knihovna také pokračovala v projektu Bookstart – s knížkou do života“. V rámci tohoto projektu spolupracujeme s místním Rodinným centrem a odborem kultury Městského úřadu Lysá nad Labem. Materiály k tomuto projektu jsou předávány rodinám při slavnostním vítání občánků na radnici města. Knihovna pak zajišťuje svými akcemi praktickou propagaci čtenářství.

Zorganizovali jsme řadu mimoškolních akcí pro děti – Noc s Andersenem, Pyžamová párty a Klučičí párty. Všechny tyto akce ale proběhly bez přespání v knihovně, a to hlavně vzhledem k omezenému prostoru v dětském oddělení, který jsme ztratili při stavbě výtahu do sálu v podkroví radnice. Jako každý rok proběhlo i v roce 2023 adventní tvoření, kde si děti mohly vyrobit drobné dárky a vyrobit adventní věnec.

Pro absolventy devátých tříd ZŠ jsme připravili taneční kurzy v Benátkách nad Jizerou.

Knihovna je zapojena do celorepublikového projektu Digitální odysea, který je zaměřen na edukaci seniorů v problematice digitální gramotnosti. V rámci tohoto projektu seniorům nabízíme i absenční výpůjčky tabletů a byl organizován seminář zaměřený na datové schránky, e-bankovníctví a Portál občana. Projekt je realizován ve spolupráci se SDRUK, Moudrá sovička, ELPIDA a nadací Vodafon a bude pokračovat i v roce 2024.

Zvláště seniorům byl určen i kurz trénování paměti. Kurzy trénování paměti zajišťované naší lektorkou byly nově organizovány i v prostorách milovické knihovny. V březnu v rámci Týdne trénování paměti proběhla také v prostorách naší knihovny přednáška pro širokou veřejnost věnovaná této problematice. Zapojili jsme se také do akce „Pochod pro mozek“.

Čile spolupracujeme také s místním denním stacionářem, kam pravidelně docházíme představovat knižní novinky.

V naší nabídce pro seniory nechybí ani Virtuální univerzita třetího věku, kterou pořádáme společně s Českou zemědělskou univerzitou v Praze. Cyklus přednášek, který je připravován kvalifikovanými univerzitními pedagogy, je určen seniorům. Jeho velkou předností je jeho realizace v on-line prostoru. Senioři tak nemusí nikam dojíždět, ale mohou si přednášky vyslechnout buď v naší knihovně nebo individuálně doma na svém PC.

Pravidelnými aktivitami v knihovně jsou také kurzy drátování, paličkování a na konci roku přibyla akce „Klubíčko pro ženy“.

Stále pokračujeme v naší Jazykové kavárně, která nabízí všem cizincům zdarma možnost konverzace v českém jazyce. Pro dospělé i děti jsme v knihovně pořádali kurzy angličtiny.

Dalšími našimi akcemi byly například cestopisné přednášky o Malopolsku a Jihoafrické republice, přednášky k dějinám evropské hudby, kurzy počítačové gramotnosti, kurz zaměřený na on-line obchod či kreativní kurz výroby mýdel. Historickým tématům jsme se věnovali v přednáškách o fyzicích, fotbalistech a veslařích, kteří pocházeli nebo působili v našem regionu. Mezi další akce patřily přednášky o jedlé zahradě a otužování.

V roce 2023 naše knihovna oslavila 180 let od založení Čtenářské jednoty, která byla základním kamenem pro pozdější vznik veřejné knihovny. Tuto příležitost jsme si připomněli výstavou spojenou s vernisáží a komentovanou prohlídkou míst, která jsou v našem městě spojená s knihovnou.

Pro zájemce o místní historii jsme 2x uspořádali komentovanou prohlídku sochařské výzdoby zámeckého parku s paní Kateřinou Adamcovou.

Kulturní akce

Tradičně jsme pořádali Velikonoční a Vánoční koncert.

Proběhla i každoroční fotografická soutěž, tentokrát na téma „Tisíc tváří stromů“, spojená se závěrečnou výstavou.

Pro děti jsme připravili celoroční čtenářskou soutěž „Moudrofouskovy puzzle“ a nové QR hry v knihovně. Soutěžit v knihovně mohli ale i dospělí, pro které jsme každý měsíc připravili jednu hádanku či kvíz. Po celý rok byla našim uživatelům k dispozici venkovní bibliostezka s bibliobalvany.

V prostorách knihovny proběhlo během roku několik výstav - tradiční výstava fotografií z naší fotosoutěže, výstava paličkované krajky, velikonoční a vánoční výstava výrobků klientů Domova Na Zámku a výstava výrobků dětí z výtvarného oboru ZUŠ, výstavy fotografií z našeho programu ERASMUS+, výstava loutek Aleny Šmídové.

Na začátku roku 2023 proběhly závěrečné lekce a Věneček tanečního kurzu 2022 a na podzim byl zahájen nový kurz. Jeho závěrečné lekce jsou naplánované na začátek roku 2024.

V podkroví radnice jsme se podíleli na Listování Lukáše Hejlíka.

Závěr:

Provoz knihovny v roce 2023 proběhl bez velkých komplikací. Na statistických číslech je vidět, že se vrací obliba prezenčních služeb. V oblasti on-line prostoru však roste obliba půjčování e-knih, které jsou pro mnohé dobrou variantou např. při cestování či dovolených. Prozatím naše knihovna nepůjčuje e-audioknihy.

Knihovnické činnosti spojené se správou fondů a s akvizicí probíhaly kontinuálně po celý rok. Došlo k další modernizaci provozu knihovny. Knihovna byla vybavena samovýpůjčným zařízením selfcheck a pro uživatele byl na stěnu nainstalován velký tablet pro vyhledávání ve čtenářském katalogu.

V průběhu roku 2023 byl pořízen nový nábytek pro odpočinkovou a klidovou zónu v dětském oddělení, která byla oživena akváriem. Na rekonstrukci stále čeká podlaha v dětském oddělení, regály v dětském oddělení, prostor cizojazyčné literatury, který je spojen s kanceláří ředitelky, a výpůjční pult.

Knihovna trvale čelí nedostatku prostoru. Chybí prostor pro umístění knih i pro organizaci vzdělávacích akcí. Knihovně však chybí i prostor v zázemí - například pro umístění židlí, používaných při akcích.

Služby našim uživatelům byly po celý rok poskytovány v plné šíři. Po celý rok byl našim čtenářům k dispozici výdejový a návratový box umístěný před vstupem do budovy úřadu, který umožňuje bezkontaktní provoz v režimu 24/7. V roce 2023 se sice snížil počet registrovaných čtenářů, ale vzrostl počet výpůjček, zvýšil se počet kulturních a vzdělávacích akcí a návštěvnost akcí. Knihovna poskytovala výpůjčky knih, časopisů, zvukových dokumentů, audioknih, společenských her, knih z edice Kouzelné čtení včetně Albi elektronické tužky, tematických kufříků, e- knih a tabletů. Zajišťovali jsme pro veřejnost reprografické služby (kopírování, tisk, skenování, laminaci, kroužkovou vazbu, termovazbu, obalování knih a drátěnou vazbu). Ve spolupráci s Národní knihovnou jsme našim registrovaným čtenářům poskytovali elektronický přístup do děl nedostupných na trhu (DNNT).

Za celý rok jsme zorganizovali 412 vzdělávacích a kulturních akcí a dalších 53 akcí, na kterých jsme se podíleli s dalšími organizátory. Realizovali jsme soutěže pro děti i dospělé, připravovali výstavy a kurzy. Zapojili jsme se do pomoci ukrajinským uprchlíkům a pro všechny cizince jsme realizovali konverzace v českém jazyce. Spolupracovali jsme se všemi školskými zařízeními ve městě, s kluby seniorů, denním stacionářem, RC Parníček, s místní MAP, s organizátory festivalu Lissa Classica, s okolními knihovnami atd. Jsme zapojeni do řady celorepublikových projektů – Digitální odysea, Noc s Andersenem, Bookstart.

V roce 2023 jsme absolvovali studijní výjezdy v rámci projektu ERASMUS+ do Polska a na Slovensko. Všechny tyto studijní cesty byly velmi přínosné a obohacující. Zkušenosti z nich bychom rádi přenesli do našich nabízených služeb a do přípravy a realizace našich vzdělávacích a kulturních programů.

V roce 2024 bychom chtěli pokračovat ve zkvalitňování našich služeb a v obnově našich prostor. Na konci roku 2023 jsem připravovali několik žádostí o grant: Vizualizace soch v zámeckém parku (Středočeský kraj), Zahájení výpůjček e-audioknih (VISK3), Obnova PC pro veřejnost (Středočeský kraj).

Propagace knihovny byla realizována skrze webové stránky a sociální sítě knihovny. Úzce jsme spolupracovali s redakcí místního městského zpravodaje Listy, s redakcí dětského zpravodaje Lysáček, s naším zřizovatelem – Městem Lysá nad Labem (webové stránky města a sociální sítě města, mobilní rozhlas), s redakcí novin Nymbursko.

Na základě rozhodnutí našeho zřizovatele bude Městská knihovna Lysá nad Labem od 1.1.2024 spravovat turistické informační centrum společně s veřejným WC a koordinovat provoz obřadní místnosti a podkrovních prostor ve staré budově úřadu. Na tuto změnu jsme se v průběhu druhé poloviny roku 2023 intenzivně připravovali.